

НАСКАЛЬНЫЕ РИСУНКИ ТАМГАЛЫ

Құттыбек Аялым

Жақсылық Алидар

**ПРИМЕРНО В 170 КМ
ОТ АЛМАТЫ
НАХОДИТСЯ ОДИН
ИЗ ДРЕВНЕЙШИХ
ПАМЯТНИКОВ
АНДРОНИКОВСКОЙ
КУЛЬТУРЫ (ЭПОХА
БРОНЗЫ, XVIII-XIV
ВВ. ДО Н.Э.) —
СВЯТИЛИЩЕ
СОЛНЦЕПОКЛОННИК
ОВ В УРОЧИЩЕ
ТАМГАЛЫ.**

**РИСУНКИ РАЗНЫХ
ПЕРИОДОВ, МЕЖДУ
ИЗОБРАЖЕНИЯМИ НА
ОДНОМ КАМНЕ МОЖЕТ
ПРОЛЕГАТЬ 500 И
БОЛЕЕ ЛЕТ.**

**БЛАГОДАРЯ ТЁМНОЙ,
ПОЧТИ ЧЁРНОЙ ПАТИНЕ,
ПОКРЫВШЕЙ
ПОВЕРХНОСТЬ
ИЗВЕСТНЯКОВЫХ
СЛАНЦЕВ, РИСУНКИ
ОЧЕНЬ ХОРОШО ВИДНЫ.**

**Т.Н. АЛТАРЬ,
ЦЕНТРАЛЬНОЕ
МЕСТО
ПАМЯТНИКА.
ОТСЮДА
ВЫСТУПАЛИ
ЖРЕЦЫ КУЛЬТА
СОЛНЦА, СЮДА
ПРИВОДИЛИ
РОЖАТЬ ЖЕНЩИН
ПЛЕМЕНИ.**

**ВСАДНИК БЫЛ
ВЫБИТ ПОВЕРХ
ИЗОБРАЖЕНИЯ
ЛОШАДИ (ВСЕ
ЛОШАДИ ЗДЕСЬ
НОСЯТ РОГА!) УЖЕ В
ТЮРКСКИЙ ПЕРИОД
(IX-XI ВВ. Н. Э.).**

«ЛУЧНИК»

БЛАГОРОДНЫЙ ОЛЕНЬ

РЕДКИЙ СЛУЧАЙ — БЕЗРОГАЯ ЛОШАДЬ.

**ПЕТРОГЛИФЫ БЫЛИ
ОБНАРУЖЕНЫ В
КОНЦЕ 1950-Х ГГ.
СРЕДИ БОЛЕЕ ЧЕМ
4000 РИСУНКОВ
ВСТРЕЧАЮТСЯ
ИЗОБРАЖЕНИЯ
АРХАРОВ, КОЗЛОВ,
ЛОШАДЕЙ, ОЛЕНЕЙ-
МАРАЛОВ, ТУРОВ,
САЙГАКОВ И
ДОМАШНИХ
ЖИВОТНЫХ –
ВЕРБЛЮДОВ,
ЛОШАДЕЙ, БЫКОВ,
СОБАК.**

РИТУАЛЬНОЕ ИЗОБРАЖЕНИЕ НА «АЛТАРЕ».

СОЛНЦЕГОЛОВЫЙ (ОДИН ИЗ МНОГИХ).

ОЧЕНЬ ОДИНОКИЙ АРХАР.

КРОМЕ ТОГО, В УРОЧИЩЕ НАЙДЕНО МАССОВОЕ ЗАХОРОНЕНИЕ ЭПОХИ БРОНЗЫ.

Тамгалы қорымы II
Қала дәуір (б.з. дейінгі XII-XII ғғ.)

Могильник Тамгалы II
Эпоха бронзы (XII-XI ғғ. до н.э.)

Tamgaly II burial ground
Bronze Age (12-11 cc. BC)

1885-1988 жж. Абай атындағы Қазақ А.Н.Мәришәев институтындағы археологиялық зерттеулер нәтижесінде ашылған және зерттелген Бөкейатау андронов мәдениетінің жетілуінің көрсеткіші болды.

Құрлық тапты биіктерден және зерттеулер мен бағалаулар нәтижесінде ашылғандықтан, оның бірінші адам субъектінің қалдықтары екі сәлеметтік қабаттардан (некрофидтерден) тұрады. Қалың болжандық бұтталған күйді, екі қабат бұрынғы Бөкейатау бағытына қаратылған және қабаттар (майтапты) салты бағытына қаратылған.

Қорықтарда қалың қабаттар, қалың екі түрлілік және екі қабаттық (мәрт, жанық) табылған. Екі қабаттық қабаттарда некрофидтер (бар табылған).

Могильник ашылған және зерттелген 1985-1988 жж. археологиялық экспедициялар Қазақ Атындағы Абай институтының А.Н.Мәришәев институтының немісше тілдегі андронов мәдениетінің ерекшеліктері.

Могильник құрамында некрофидтер және екі сәлеметтік қабаттардан тұрады және екі сәлеметтік қабаттардан (некрофидтер) тұрады. Қалың болжандық бұтталған күйді, екі қабат бұрынғы Бөкейатау бағытына қаратылған және қабаттар (майтапты) салты бағытына қаратылған.

В могильнике найдены предметы повседневного инвентаря: глиняные сосуды и бронзовые украшения (серьга, бусы). На стенах двух ям были обнаружены камни с петроглифами.

The burial ground was found and studied in 1885-1988 by an archaeological expedition of the Kazakh Pedagogical Institute named after Abai under the leadership of A. N. Maryashin. The monument refers to Semirchie variant of Andronovo culture.

The burial ground consists of stone cysts and boxes with burials of adults and children, along with symbolic graves (crotaphis) without remains of people. The dead were buried in a withed position laid on the left side, with turned to the west head. Excavated were also remains of the boxes after cremation ceremonies.

Ceramic vessels and bronze jewelry (earring, beads) were found in the graves. Petroglyphs were found on the wall stones of two graves.

**ПОКОЙНИКИ УКЛАДЫВАЛИСЬ В ПОЗЕ ЭМБРИОНА, НА
НЕЗНАЧИТЕЛЬНОЙ ГЛУБИНЕ. В ОБЛИЦОВКЕ ЦИСТ ТАКЖЕ
ВСТРЕЧАЮТСЯ ПЕТРОГЛИФЫ.**

МЕСТНОСТЬ, ГДЕ РАСПОЛАГАЕТСЯ ТАМГАЛЫ, ПУСТЫННАЯ. ЛЕТОМ ЗДЕСЬ ТАКАЯ ЖАРА, ЧТО АСФАЛЬТ (ТАМ, ГДЕ ОН СОХРАНИЛСЯ С СОВЕТСКИХ ВРЕМЁН) ПЛАВИТСЯ И ТЕЧЁТ ВМЕСТЕ С РАЗМЕТКОЙ. ПОСЛЕДНИЕ 20 КМ ДОРОГИ НАХОДЯТСЯ В СОВЕРШЕННО ПЛАЧЕВНОМ СОСТОЯНИИ, ПОДЧАС ЛЕГЧЕ ПРОЕХАТЬ ПО СТЕПИ, НЕЖЕЛИ ПО ФРАГМЕНТАМ ДОРОГИ. В УРОЧИЩЕ НЕТ АБСОЛЮТНО НИКАКОЙ ТЕНИ, НЕДАВНО УСТАНОВЛЕНЫ СКАМЕЙКИ, УКАЗАТЕЛИ, ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТАБЛИЧКИ И, КАК НИ СТРАННО ДЛЯ НАШИХ МЕСТ, ТУАЛЕТ. ДОЛГОЕ ВРЕМЯ ВЫШЕ ПО УРОЧИЩУ НАХОДИЛАСЬ ФЕРМА, ВОЗДУХА НЕ ОЗОНИРОВАЛА И ЗАГРЯЗНЯЛА ВОДОТОК. НО ФЕРМЫ УЖЕ НЕТ, И ПРИРОДА БЫСТРО СТЁРЛА ЕЁ СЛЕДЫ. ЛУЧШЕЕ ВРЕМЯ ДЛЯ ПОСЕЩЕНИЯ — ВЕСНА, КОГДА ВСЯ ОКРУГА ИЗНЕМОГАЕТ ОТ ЦВЕТОВ. В НЫНЕШНЕМ ГОДУ ОБИЛЬНЫЕ ДОЖДЫ ПРОДЛИЛИ ВРЕМЯ ЦВЕТЕНИЯ ДО НАЧАЛА ИЮНЯ.

